

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

PREDLOG OSNOVE

**ZA VOĐENJE PREGOVORA I ZAKLJUČENJE
KONZULARNE KONVENCIJE IZMEĐU CRNE GORE I REPUBLIKE SRBIJE**

Podgorica, jun 2012. godine

I Ustavni osnov za zaključivanje sporazuma

Ustavni osnov za zaključivanje Konzularne konvencije između Crne Gore i Republike Srbije sadržan je u odredbama člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore kojim je propisano da Crna Gora, na principima i pravilima međunarodnog prava, sarađuje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tačke 1 i 4 Ustava, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II Ocjena stanja odnosa sa Republikom Srbijom

Izgradnja bliskih odnosa sa Republikom Srbijom, zasnovanih na principima ravnopravnosti i međusobnog uvažavanja, predstavlja jedan od prioriteta crnogorske spoljne politike, imajući u vidu istorijske, kulturne i ekonomski veze koje dvije države dijele, kao i zajedničke evropske ciljeve kojima teže. Srbija je zvanično priznala Crnu Goru 15. juna 2006. godine. Diplomatski odnosi između dvije države uspostavljeni su 22. juna 2006. godine. Crna Gora i Republika Srbija su u proteklom periodu, pored intenzivnih susreta na najvišem nivou, radile i na snaženju ugovorno pravne osnove dvije zemlje. Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja učesnica Procesa saradnje u Jugoistočnoj Evropi predstavljaće priliku za dalje unapređenje ugovorne baze kroz potpisivanje Konzularne konvencije.

III Razlozi za zaključivanje međunarodnog ugovora

Konzularna konvencija predstavlja pravni osnov na kome se temelje konzularni odnosi između dvije zemlje. U njoj su po pravilu sadržani svi osnovni konzularno-pravni instituti, kao pretpostavka za nesmetano odvijanje konzularnih odnosa. Upravo ovi odnosi se i uspostavljaju sa ciljem stvaranja adekvatnog pravnog okvira na osnovu koga jedna strana ugovornica prihvata da organi druge strane ugovornice mogu na njenoj teritoriji obavljati konzularne funkcije, i primjenjivati svoje zakone.

IV Osnovna pitanja o kojima će se voditi pregovori, odnosno bitni elementi koje ugovor treba da sadrži

Po svojoj formi i strukturi, Konzularna konvencija između Crne Gore i Republike Srbije se zasniva na Bečkoj konvenciji o konzularnim odnosima iz 1963. godine. Stoga su osnovna pitanja koja se uređuju ovim međunarodnim ugovorom pitanja otvaranja konzulata i imenovanja konzularnih funkcionera i konzularnih službenika, konzularne funkcije, olakšice, privilegije i imuniteti konzularnih službenika, kao i područja konzularne zaštite građana dvije države. S tim u vezi, detaljno će biti preciziran položaj konzularnog osoblja, položaj počasnog konzularnog osoblja, uslovi

pod kojima je moguće obavljati konzularne funkcije u trećoj državi i za račun treće države itd. Takođe, dio Konvencije koji se odnosi na konzularne funkcije, će obuhvatiti pojam, uslove i način obavljanja opštih i pojedinačno definisanih konzularnih funkcija. Od naročitog značaja je pravno definisanje pitanja olakšica, privilegija i imuniteta koje će omogućiti nesmetano obavljanje konzularne zaštite.

V Procjena potrebnih finansijskih sredstava za izvršavanje ugovora

Za izvršavanje Konzularne konvencije između Crne Gore i Republike Srbije nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.

VI Predlog sastava delegacije

Konzularna konvencija će biti usaglašena diplomatskim putem, o čemu će se starati Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih interacija Crne Gore.

Prilog: Nacrt Sporazuma

Nacrt**KONZULARNA KONVENCIJA****IZMEĐU****CRNE GORE****I****REPUBLIKE SRBIJE**

Crna Gora i Republika Srbija (u daljem tekstu: strane ugovornice),
polazeći od želje da jačaju i razvijaju ukupne prijateljske odnose i saradnju,
s ciljem da regulišu i unaprijede konzularne odnose i olakšaju zaštitu prava i interesa
svojih država i državljana
sporazumjele su se o sljedećem:

GLAVA I**DEFINICIJE****Član 1**

U smislu ove konvencije dolje navedeni izrazi imaju sljedeće značenje:

- 1) "država imenovanja" označava stranu ugovornicu koja imenuje konzularnog funkcionera;
- 2) "država prijema" označava stranu ugovornicu na čijoj teritoriji konzularni funkcioner obavlja svoje funkcije;
- 3) "konzulat" označava svaki generalni konzulat, konzulat, vicekonzulat ili konzularnu agenciju;

- 4) "konzularno područje" označava teritoriju određenu konzulatu za obavljanje konzularnih funkcija;
- 5) "šef konzulata" označava lice koje je ovlašćeno da radi u tom svojstvu;
- 6) "konzularni funkcioner" označava svako lice, uključujući i šefa konzulata, koje je u tom svojstvu ovlašćeno da obavlja konzularne funkcije;
- 7) "konzularni službenik" označava svako lice koje obavlja administrativne ili tehničke poslove konzulata;
- 8) "član poslužnog osoblja" označava svako lice koje je zaposleno na poslužnim poslovima u konzulatu;
- 9) "član konzulata" označava konzularne funkcionere, konzularne službenike i članove poslužnog osoblja;
- 10) "član konzularnog osoblja" označava konzularne funkcionere, osim šefa konzulata, konzularne službenike i članove poslužnog osoblja;
- 11) "član porodice" označava supružnika i djecu člana konzulata, pod uslovom da ova lica žive u zajedničkom domaćinstvu;
- 12) "član privatne posluge" označava lice koje je isključivo zaposleno u privatnoj službi člana konzulata;
- 13) "konzularne prostorije" označava zgrade ili djelove zgrada i okolno zemljište, koje se, bez obzira čije su vlasništvo, koriste isključivo za potrebe konzulata;
- 14) "konzularna arhiva" označava sve isprave, dokumente, prepisku, knjige, filmove, audio i video trake, diskete, fotografije, tehnička sredstva, registre, kartoteke, materijal za šifrovanje, sredstva za rad, kao i opremu i namještaj koji su namijenjeni njihovoj zaštiti i čuvanju;
- 15) "brod" označava svaki plovni objekat države imenovanja koji plovi pod njenom zastavom, osim vojnog broda;
- 16) "vazduhoplov" označava svaki vazduhoplov države imenovanja koji je registrovan u državi imenovanja, kao i vazduhoplov nad kojim država imenovanja ima pravo raspolaganja, osim vojnog vazduhoplova.

GLAVA II

KONZULARNI ODNOSI

Otvaranje konzulata

Član 2

- (1) Konzulat se može otvoriti na teritoriji druge strane ugovornice samo uz njenu saglasnost.
- (2) Sjedište konzulata, njegov rang i njegovo konzularno područje određuje država imenovanja, što podliježe odobrenju države prijema.
- (3) Država imenovanja može naknadno da promijeni sjedište konzulata, njegov rang ili njegovo konzularno područje samo uz saglasnost države prijema.
- (4) Saglasnost države prijema potrebna je i u slučajevima kada generalni konzulat ili konzulat žele da otvore vicekonzulat ili konzularnu agenciju u mjestu van onog u kojem se on sam nalazi.
- (5) Saglasnost države prijema je isto tako potrebna za otvaranje kancelarije kao dijela postojećeg konzulata van njegovog sjedišta.

Državljanstvo člana konzulata

Član 3

- (1) Konzularni funkcioner dvojni državljanin, kada se upućuje na rad u diplomatsko ili konzularno predstavništvo u jednu od strana ugovornica uživa sva prava, privilegije i imunitete u državi prijema, u skladu sa Bečkom konvencijom o diplomatskim odnosima iz 1961. godine, Bečkom konvencijom o konzularnim odnosima iz 1963. godine i odredbama ove konvencije, kao da nije i državljanin države prijema.
- (2) Konzularni službenik ili član poslužnog osoblja može biti državljanin države imenovanja, države prijema ili neke treće države.

Broj članova konzularnog osoblja

Član 4

- (1) Broj članova konzularnog osoblja utvrđuje se sporazumom strana ugovornica.
- (2) Ako ne postoji izričit sporazum o broju članova konzularnog osoblja, država prijema može zahtijevati da se taj broj kreće u granicama onoga što se smatra

razumnim i normalnim, s obzirom na postojeće okolnosti i uslove na konzularnom području i na potrebe konzulata o kome se radi.

Imenovanje i prihvatanje šefa konzulata

Član 5

(1) Šefa konzulata imenuje država imenovanja, a obavljanje funkcije odobrava država prijema. Ukoliko država prijema odbije da da takvo odobrenje, ona nije dužna da saopšti razloge odbijanja.

(2) Država imenovanja upućuje diplomatskim putem državi prijema patentno pismo o imenovanju šefa konzulata, u kome se navodi njegovo ime i prezime, rang, konzularno područje i sjedište konzulata.

(3) Na osnovu patentnog pisma država prijema izdaje egzekvaturu u najkraćem roku.

(4) Šef konzulata može obavljati funkcije po dobijanju egzekvature od države prijema.

(5) Država prijema može dozvoliti šefu konzulata da, do izdavanja egzekvature, privremeno obavlja svoje funkcije prema odredbama ove konvencije.

(6) Od momenta kada se šefu konzulata odobri da obavlja svoje funkcije, i u slučaju kada je to privremeno, država prijema je obavezna da o tome odmah obavijesti nadležne organe konzularnog područja i preduzme potrebne mere kako bi šef konzulata mogao da obavlja svoje dužnosti i da uživa olakšice, privilegije i imunitete prema odredbama ove konvencije.

Imenovanje člana konzularnog osoblja

Član 6

(1) Pod rezervom odredaba čl. 3, 4 i 14 ove konvencije, država imenovanja imenuje po svom izboru člana konzularnog osoblja.

(2) Država imenovanja unaprijed i blagovremeno saopštava potom državi prijema ime i prezime, kategoriju i klasu svih konzularnih funkcionera, sem šefa konzulata, kako bi država prijema mogla, ako to želi, koristiti prava iz stava 3 člana 14 ove konvencije.

Privremeno vršenje funkcije šefa konzulata

Član 7

(1) Ako je šef konzulata spriječen da obavlja svoje funkcije ili je njegovo mesto upražnjeno, njegove funkcije može privremeno da obavlja vršilac dužnosti šefa konzulata.

(2) Ime i prezime vršioca dužnosti šefa konzulata u smislu stava 1 ovog člana država imenovanja saopštiće blagovremeno i unaprijed, diplomatskim putem, državi prijema. Država prijema može usloviti svojim pristankom prihvatanje za vršioca dužnosti šefa konzulata lica koje nije ni diplomatski ni konzularni funkcioner države imenovanja u državi prijema.

(3) Nadležni organi države prijema pružiće pomoć i zaštitu vršiocu dužnosti šefa konzulata. Za vrijeme privremenog obavljanja funkcije šefa konzulata, na vršioca dužnosti primenjuju se odredbe ove konvencije koje se odnose na šefa konzulata. Međutim, država prijema nije obavezna da vršiocu dužnosti prizna olakšice, privilegije i imunitete za koje šef konzulata, da bi ih uživao, mora da ispunjava uslove koje vršilac dužnosti ne ispunjava.

(4) U slučaju kada država imenovanja odredi člana diplomatskog osoblja u državi prijema za vršioca dužnosti šefa konzulata pod uslovima predviđenim stavom 1. ovog člana, on i dalje uživa diplomatske privilegije i imunitete, ako se tome ne protivi država prijema.

Notifikacija o imenovanju, dolasku i odlasku

Član 8

Država imenovanja obavijestiće blagovremeno i unaprijed, diplomatskim putem, državu prijema o sljedećem:

- 1) imenovanju člana konzulata, njegovom dolasku u konzulat poslije imenovanja, konačnom odlasku ili prestanku funkcija, kao i o svakoj promjeni njegovog statusa za vrijeme službovanja u konzulatu;
- 2) dolasku i konačnom odlasku članova porodice člana konzulata i, kada je to slučaj, da li je neko lice postalo ili prestalo da bude član porodice;
- 3) dolasku ili konačnom odlasku članova privatne posluge, kao i prestanku njihove službe u tom svojstvu;

4) zapošljavanju i otpuštanju lica, u svojstvu člana konzulata ili člana privatne posluge, koje je državljanin države prijema ili koje ima stalno nastanjenje u državi prijema.

Izdavanje isprava o identitetu

Član 9

(1) Nadležni organi države prijema izdaće, besplatno, svakom konzularnom funkcioneru ispravu kojom se utvrđuje njegov identitet i funkcija.

(2) Odredbe stava 1 ovog člana primjenjuju se i na ostale članove konzularnog osoblja, pod uslovom da ta lica nijesu državljeni države prijema ili državljeni države imenovanja stalno nastanjeni u državi prijema.

(3) Odredbe stava 1 ovog člana primjenjuju se i na članove porodice članova konzulata pod uslovom da nijesu državljeni države prijema ili državljeni države imenovanja stalno nastanjeni u državi prijema ili da u toj državi ne obavljaju poslove za svoju ličnu korist.

Zabrana obavljanja određenih djelatnosti

Član 10

Član konzulata ne može obavljati u državi prijema nikakvu trgovacku ili drugu profesionalnu djelatnost za svoju ličnu korist.

Prestanak funkcije člana konzulata

Član 11

(1) Funkcija člana konzulata prestaje:

1) notifikacijom države imenovanja državi prijema o prestanku njegove funkcije;

2) povlačenjem egzekvature;

3) notifikacijom države prijema državi imenovanja da je država prijema prestala da smatra lice u pitanju članom konzularnog osoblja.

(2) U slučajevima navedenim u tački (3) stava 1 ovog člana država prijema nije dužna saopštiti razloge takve svoje odluke.

Obavljanje konzularnih funkcija od strane diplomatske misije

Član 12

- (1) Odredbe ove konvencije primenjuju se i na obavljanje konzularnih funkcija od strane diplomatske misije.
- (2) Država imenovanja saopštava diplomatskim putem državi prijema imena članova diplomatske misije kojima je povjereno obavljanje konzularnih funkcija.
- (3) Članovi diplomatske misije, kojima je povjereno obavljanje konzularnih funkcija, i dalje uživaju olakšice, privilegije i imunitete članova diplomatskih misija.

Počasni konzularni funkcioneri

Član 13

- (1) Svaka strana ugovornica može otvoriti konzulat sa počasnim konzularnim funkcionerom na čelu, samo uz saglasnost države prijema.
- (2) Sjedište konzulata kojim rukovodi počasni konzularni funkcioner, njegov rang i konzularno područje, određuje država imenovanja, uz saglasnost države prijema.
- (3) Počasni konzularni funkcioner može imati državljanstvo države imenovanja, države prijema ili treće države.
- (4) Na počasnog konzularnog funkcionera i konzulat kojim on rukovodi primjenjuju se odgovarajuće odredbe Bečke konvencije o konzularnim odnosima iz 1963. godine.

Lice proglašeno kao *persona non grata*

Član 14

- (1) Država prijema može u svakom momentu obavijestiti državu imenovanja da je neki konzularni funkcioner *persona non grata* ili da bilo koji drugi član konzularnog osoblja nije prihvatljiv. Država imenovanja će tada, zavisno od slučaja, opozvati lice u pitanju ili će okončati njegove funkcije u konzulatu.

(2) Ako država imenovanja odbije da izvrši ili u razumnom roku ne izvrši obaveze iz stava 1 ovog člana, država prijema može zavisno od slučaja, povući egzekvaturu za lice u pitanju ili prestati da ga smatra članom konzularnog osoblja.

(3) Lice imenovano za člana konzulata može biti proglašeno kao neprihvatljivo prije dolaska na teritoriju države prijema ili, ako se već tu nalazi, prije nego što preuzme funkcije u konzulatu. U tom slučaju država imenovanja treba da opozove imenovanje.

(4) U slučajevima iz st. 1 do 3 ovog člana, država prijema nije dužna da državi imenovanja saopšti razloge svoje odluke.

Obavljanje konzularnih funkcija u trećoj državi i za račun treće države

Član 15

(1) Država imenovanja može, pošto o tome obavijesti državu prijema, da povjeri svom konzulatu u državi prijema da obavlja konzularne funkcije i u trećoj državi, ako se država prijema tome izričito ne protivi.

(2) Konzulat države imenovanja može u državi prijema zastupati interes državljana neke treće države, ako o tome postoji saglasnost te dvije države i ako se država prijema tome izričito ne protivi. Država imenovanja notifikovaće državi prijema obim konzularne zaštite i vrste usluga koje će pružati državljanima treće države.

GLAVA III

KONZULARNE FUNKCIJE

Opšte konzularne funkcije

Član 16

Opšte konzularne funkcije sastoje se u:

- 1) zaštiti, u državi prijema, interesa države imenovanja i njenih državljana, fizičkih i pravnih lica, u skladu sa odredbama ove konvencije, zakonima države prijema i u granicama koje dopušta međunarodno pravo;
- 2) pomaganju razvoja trgovinskih, ekonomskih, prosvjetnih, kulturnih, umjetničkih, naučnih, turističkih i sportskih i drugih odnosa između države imenovanja i države prijema i unaprjeđenju sveukupnih međunarodnih odnosa;

3) obavještavanju države imenovanja, svim dopuštenim sredstvima, o uslovima i razvoju države prijema u oblastima iz tačke 2 ovog člana i davanju informacija zainteresovanim licima.

Obavljanje konzularnih funkcija

Član 17

(1) Konzularni funkcioner ima pravo da obavlja funkcije navedene u ovoj konvenciji, kao i ostale konzularne funkcije u skladu sa odredbama člana 5 Bečke konvencije o konzularnim odnosima iz 1963. godine, i konzularne funkcije koje mu povjeri država imenovanja, ako iste nijesu u suprotnosti sa zakonodavstvom države prijema ili kojima se ne protivi država prijema.

(2) Konzularni funkcioner ima pravo da obavlja svoje funkcije samo na svom konzularnom području, a van svog konzularnog područja samo uz saglasnost države prijema.

Opštenje sa organima države prijema

Član 18

U obavljanju svojih funkcija konzularni funkcioner može da se obraća nadležnim lokalnim organima na svom konzularnom području, kao i centralnim organima države prijema u skladu sa unutrašnjim zakonodavstvom i praksom države prijema.

Evidencija državljana

Član 19

Konzularni funkcioner ima pravo da vodi evidenciju državljana države imenovanja koji borave na konzularnom području.

Građansko stanje

Član 20

Konzularni funkcioner ima pravo, u skladu sa zakonima i propisima države imenovanja, da:

1) vodi matične knjige odnosno evidencije rođenih i umrlih za državljane države imenovanja i izdaje izvode iz tih knjiga, odnosno evidencija;

- 2) sklapa brak između državljana države imenovanja i da o tome izdaje izvode;
- 3) obavlja poslove usvojenja u slučaju da su usvojenik i usvojilac državljeni države imenovanja koji se nalaze na teritoriji države prijema;
- 4) sačinjava izjave o priznavanju očinstva ili materinstva za djecu državljanine države imenovanja, i to bez obzira gde se dijete nalazi.
- 5) obavlja i druge poslove u vezi sa građanskim stanjima.

Putne isprave i vize

Član 21

Konzularni funkcioner ima pravo da:

- 1) izdaje i poništava pasoše ili druge putne isprave državljanima države imenovanja,
- 2) izdaje vize i druge odgovarajuće isprave licima koja putuju u državu imenovanja.

Javno-bilježničke (notarske) funkcije

Član 22

Konzularni funkcioner je ovlašćen da obavlja javno-bilježničke (notarske) funkcije, u skladu sa zakonima i propisima države imenovanja, ukoliko to nije u suprotnosti sa zakonima i propisima države prijema.

Lišenje slobode

Član 23

(1) Nadležni organ države prijema dužan je da:

- 1) obavijesti bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana, odgovarajućeg konzularnog funkcionera države imenovanja o lišenju slobode državljanina države imenovanja;
- 2) prenese bez odlaganja svako saopštenje koje konzulatu uputi državljanin države imenovanja koji je uhapšen, pritvoren, zadržan ili izdržava kaznu zatvora;
- 3) omogući konzularnom funkcioneru da posjeti državljanina države imenovanja koji je na bilo koji način lišen slobode ili podvrgnut drugim mjerama ograničenja slobode. Konzularni funkcioner se, međutim, mora uzdržati od posredovanja u korist

državljanina države imenovanja koji je na bilo koji način lišen slobode ili podvrgnut drugim mjerama ograničenja slobode, ako se on tome izričito protivi.

4) obavijesti državljanina države imenovanja o njegovim pravima i mogućnostima komunikacija koje ima na osnovu ovog člana.

(2) Prava iz stava 1 ovog člana ostvaruju se saglasno zakonima i propisima države prijema, uz rezervu da ti zakoni i propisi moraju omogućiti potpuno ostvarivanje ciljeva radi kojih su ta prava data ovim članom.

Pružanje pomoći državljanima države imenovanja

Član 24

U cilju zaštite prava i interesa državljana države imenovanja, konzularni funkcioner ima pravo da:

1) slobodno opšti sa državljanima države imenovanja koji se nalaze na njegovom konzularnom području, pri čemu država prijema neće državljanima države imenovanja ograničavati slobodu opštenja i pristupa konzulatu;

2) u izuzetnim slučajevima prima na privremeno čuvanje pokretnu imovinu, novčana sredstva i dokumente koji pripadaju državljanima države imenovanja, ako to nije u suprotnosti sa zakonima i propisima države prijema;

3) zahtijeva od nadležnih organa države prijema da bez odlaganja bude obaviješten o svakom događaju koji ima za posledicu smrt, tešku tjelesnu povredu ili znatnu materijalnu štetu po državljanina države imenovanja;

4) se obraća nadležnim organima države prijema za pomoć u potrazi za nestalim državljanima države imenovanja;

5) pod rezervom prakse i postupka na snazi u državi prijema, zastupa državljane države imenovanja ili preduzima mere za obezbjeđenje odgovarajućeg zastupanja pred sudovima ili drugim organima države prijema kako bi se tražilo, u skladu sa zakonima i propisima države prijema, usvajanje privremenih mjera radi očuvanja prava i interesa tih državljana u slučajevima, kada oni zbog odsutnosti ili iz drugih razloga, ne mogu blagovremeno braniti svoja prava i interese.

Tutorstvo i starateljstvo

Član 25

- (1) Nadležni organ države prijema obavijestiće bez odlaganja konzulat o potrebi uspostavljanja tutorstva ili starateljstva nad državljaninom države imenovanja.
- (2) Konzularni funkcijer pruža zaštitu i pomoć u skladu sa zakonima i propisima države imenovanja, a u granicama zakona i propisa države prijema u slučaju tutorstva ili starateljstva za maloletne ili poslovno nesposobne državljane države imenovanja koji se nalaze u državi prijema.
- (3) Ako konzularni funkcijer ne može postupati u smislu stava 2. ovog člana, ovlašćen je da nadležnom organu države prijema predloži lice za staratelja, predloži tom organu preduzimanje mera koje su korisne za lice koje se stavlja pod starateljstvo i da povremeno zahtijeva izveštaj nadležnog organa države prijema o sprovođenju starateljstva.

Obavještenje o smrti

Član 26

- (1) Nadležni organ države prijema će bez odlaganja obavijestiti konzulat države imenovanja o smrti državljanina te države i u skladu sa zakonima i propisima države prijema izdati ispravu kojom se potvrđuje činjenica smrti.
- (2) Ako konzulat prvi sazna za činjenicu smrti, obavijestiće odmah nadležni organ države prijema.

Zaostavštine

Član 27

Nadležni organ države prijema će uz obavještenje o smrti državljanina države imenovanja, obavijestiti konzulat o svemu što je poznato o nasljednicima, njihovom prebivalištu ili boravištu i o sadržaju zaostavštine, kao i o drugim podacima koji su potrebni u ostavinskom postupku.

Mjere za zaštitu zaostavštine

Član 28

- (1) Ako se u državi prijema nalazi zaostavština državljanina države imenovanja, nadležni organi preduzeće, na predlog konzulata ili po službenoj dužnosti, sve

potrebne mjere za zaštitu i korisno upravljanje zaostavštinom ili sprječavanje nanošenja bilo kakve štete.

(2) Konzularni funkcioner ima pravo da prisustvuje popisu zaostavštine i učestvuje u preduzimanju mjera za njeno očuvanje.

(3) U svim slučajevima nadležni organ države prijema obavijestiće bez odlaganja konzulat o mjerama koje su preuzete za očuvanje i upravljanje zaostavštinom.

(4) Konzularni funkcioner ima pravo da, uz važeće punomoćje, u ostavinskom postupku koji se vodi pred nadležnim organom države prijema, štiti intrese svojih državljana, u skladu sa zakonima i propisima države prijema.

Dostavljanje akata i zamolnica

Član 29

(1) Konzularni funkcioner ima pravo da dostavlja sudska ili vansudska akta ili da izvršava zamolnice u skladu sa međunarodnim sporazumima koji su na snazi i zakonima i propisima države prijema.

(2) Konzularni funkcioner ima pravo da dostavlja državljanima države imenovanja sudska ili vansudska akta na način predviđen zakonima i propisima države imenovanja.

Konzularne funkcije u odnosu na brodove

Član 30

(1) Konzularni funkcioner ima pravo da pruža pomoć brodovima države imenovanja u teritorijalnim i unutrašnjim vodama države prijema, kao i zapovjedniku i članovima posada brodova.

(2) Konzularni funkcioner ima pravo da:

1) stupa na brod, sasluša zapovjednika broda i svakog člana posade, kao i da dobije obavještenje o radu broda, plovidbi i njegovom teretu;

2) ispita svaku nezgodu koja se desila na brodu u toku plovidbe, bez štete po prava organa države prijema;

3) razrješava, bez štete po prava organa države prijema, sve sporove između zapovjednika i članova posade, uključujući i sporove koji proističu iz ugovora o zaposlenju;

- 4) preduzima sve potrebne mjere radi zaštite zdravlja zapovjednika i članova posade, kao i repatrijacije ovih lica;
- 5) prima izjave koje se odnose na plovidbu broda, pregleda i ovjerava brodske knjige, izdaje i produžava brodske i druge isprave;
- 6) preduzima sve druge mjere na brodu u cilju primjene zakonodavstva države imenovanja, a koji nijesu u suprotnosti sa zakonima i propisima države prijema.

(3) Zapovjednik broda i članovi posade mogu da neposredno opšte sa konzularnim funkcionerom uz poštovanje zakona i propisa države prijema.

Odnos organa države prijema prema brodu

Član 31

(1) Ako sud ili drugi nadležni organ države prijema namjerava da preduzme prinudne mjere ili da pokrene istragu na brodu države imenovanja, dužan je da blagovremeno obavijesti konzulat, kako bi konzularni funkcioner ili njegov predstavnik mogao da prisustvuje izvršenju tih mjer. Ako je zbog hitnosti nemoguće dati blagovremeno obavještenje, nadležni organ će o tome naknadno obavijestiti konzulat i na zahtjev konzularnog funkcionera pružiti potpuno obavještenje o preduzetim mjerama.

(2) Odredbe stava 1 ovog člana primjenjuju se i kad zapovjednik ili član posade broda treba da na kopnu bude saslušan od strane nadležnog organa države prijema.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na uobičajenu carinsku, zdravstvenu i pasošku kontrolu, kao ni u slučaju spasavanja ljudskog života u vodi ili sprječavanju zagađivanja voda.

(4) Sud ili drugi nadležni organ države prijema ne može se miješati u unutrašnje stvari broda države imenovanja po bilo kojoj stvari, osim na zahtjev ili uz pristanak zapovjednika broda ili u cilju održavanja reda i mira.

Nezgoda na moru i u unutrašnjoj plovidbi

Član 32

(1) Ako brod koji plovi pod zastavom države imenovanja pretrpi nezgodu u teritorijalnim ili unutrašnjim vodama države prijema tako da ne može da nastavi plovidbu, nadležni organ države prijema o tome odmah obavještava konzulat, kao i o mjerama koje su preduzete za spasavanje ljudi, tereta i ostale imovine na brodu.

(2) Konzularni funkcijer ima pravo da preduzima mjere za pružanje pomoći brodu, članovima posade i putnicima na brodu koji je pretrpio nezgodu i u tom cilju može zatražiti pomoć organa države prijema.

(3) Konzularni funkcijer može bez posebnog ovlašćenja da preduzme u ime vlasnika broda države imenovanja mere za zaštitu broda koji je pretrpio nezgodu ili imovine koja je ispala iz broda, ako vlasnik broda države imenovanja ili njegov predstavnik nijesu u mogućnosti da to učine.

(4) Odredbe stava 3 ovog člana primjenjuju se i na predmete pronađene na obali ili u blizini obale države prijema koji predstavljaju dio tereta u vlasništvu države imenovanja ili njenog državljanina koji se nalazio na brodu države prijema ili treće države, a koji je pretrpio nezgodu.

(5) Brod koji je pretrpio nezgodu, njegov teret, oprema, rezerve, predmeti i imovina na teritoriji države prijema ne podliježu carini, izuzev ako se ne uvoze za korišćenje u toj državi.

Konzularne funkcije u odnosu na vazduhoplove

Član 33

Odredbe ove konvencije koje se odnose na brodove države imenovanja na odgovarajući način će se primenjivati i na vazduhoplove države imenovanja.

GLAVA IV

OLAKŠICE, PRIVILEGIJE I IMUNITETI

Obezbjedenje uslova za obavljanje funkcija konzulata

Član 34

Država prijema obezbjeđuje potrebne uslove za rad konzulata i preduzima odgovarajuće mjere da bi članovi konzulata mogli da obavljaju svoje funkcije i uživaju olakšice, privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom.

Upotreba državne zastave i grba

Član 35

(1) Država imenovanja ima pravo da na zgradu konzulata postavi državni grb i tablu sa nazivom konzulata na jeziku države imenovanja i na službenom jeziku države prijema.

(2) Zastava države imenovanja može se istaći na zgradi konzulata, rezidenciji šefa konzulata i na njegovom prevoznom sredstvu kad se ono koristi za službene potrebe.

Prostorije

Član 36

(1) Država prijema je dužna da omogući državi imenovanja da na njenoj teritoriji, u skladu sa njenim zakonima i propisima, stekne potrebne prostorije za konzulat ili da joj pomogne da dođe do konzularnih prostorija na neki drugi način.

(2) Država prijema je dužna, ako je potrebno, da pomogne konzulatu u obezbjeđivanju smeštaja za svoje članove.

Nepovredivost konzularnih prostorija

Član 37

(1) Konzularne prostorije su nepovredive.

(2) Organima države prijema nije dozvoljeno da uđu u onaj dio konzularnih prostorija koji konzulat isključivo koristi za potrebe svog rada, izuzev uz pristanak šefa konzulata, lica koje on odredi ili šefa diplomatske misije države imenovanja. Međutim, u slučaju požara ili druge nesreće koja zahtijeva hitne zaštitne mjere, pristanak šefa konzulata se može prepostaviti.

(3) Pod rezervom odredaba stava 2 ovog člana, država prijema je dužna da preduzme sve potrebne mjere kako bi spriječila da konzularne prostorije budu nasilno zaposjednute ili oštećene, te narušen mir ili povrijeđeno dostojanstvo konzulata.

(4) Konzularne prostorije, nameštaj u njima i imovina konzulata, kao i njegova prevozna sredstva ne mogu biti predmet nikakve rekvizicije u svrhe odbrane ili javnog interesa. U slučaju da je u te svrhe potrebna eksproprijacija, preduzeće se sve potrebne mjere kako bi se izbjeglo ometanje vršenja konzularnih funkcija, a državi imenovanja će se isplatiti brza, odgovarajuća i efektivna naknada.

Nepovredivost konzularne arhive i dokumenata

Član 38

Konzularna arhiva i dokumenti su nepovredivi u svako doba i ma gdje se nalazili.

Sloboda kretanja

Član 39

Država prijema obezbjeđuje članu konzulata slobodu kretanja na svojoj teritoriji u onoj mjeri u kojoj to nije u suprotnosti sa njenim zakonodavstvom koje se odnosi na područja u koje je pristup zabranjen ili ograničen iz razloga nacionalne bezbjednosti.

Sloboda opštenja

Član 40

(1) Država prijema dozvoljava i štiti slobodu opštenja konzulata za sve službene svrhe, kao i opštenje sa vladom, diplomatskim misijama i konzulatima države imenovanja ma gde se oni nalazili. U tom cilju konzulat može koristiti sva sredstva javnog opštenja, diplomatske ili konzularne kurire, šifrovane ili kodirane poruke, diplomatsku i konzularnu valizu, a samo uz pristanak države prijema može postaviti i koristiti otpremnu radio-stanicu.

(2) Službena prepiska konzulata je nepovrediva.

(3) Pošiljke koje čine konzularnu valizu moraju da nose spoljne vidne i karakteristične oznake svog svojstva i mogu sadržati samo službenu prepisku i dokumenta ili predmete namijenjene isključivo za službenu upotrebu.

(4) Konzularna valiza ne smije biti ni otvorena ni zadržana. Međutim, ako nadležni organi države prijema imaju ozbiljne razloge da vjeruju da valiza sadrži i druge predmete osim prepiske, dokumenata i predmeta iz stava 4 ovog člana, mogu tražiti da valizu otvoriti u njihovom prisustvu ovlašćeni predstavnik države imenovanja. Ako ovlašćeni predstavnik države imenovanja odbije taj zahtev, valiza se vraća u mjesto iz koga je upućena.

(5) Konzularni kurir ne može biti državljanin države prijema, ni lice koje ima prebivalište u toj državi. On mora imati službenu ispravu kojom se potvrđuje njegovo svojstvo i označava broj paketa koji čine konzularnu valizu.

(6) Država prijema štiti i pomaže konzularnog kurira u vršenju njegovih funkcija i on uživa nepovredivost svoje ličnosti i ne može biti uhapšen ili podvrgnut bilo kakvoj mjeri ograničenja ili lišenja slobode.

(7) Konzularna valiza se može povjeriti zapovjedniku broda ili vazduhoplova države imenovanja koji mora da ima službeni dokument u kome je naznačen broj paketa koji čine konzularnu valizu. Članovi konzulata mogu slobodno i neposredno preuzimati ili predavati konzularnu valizu zapovjedniku broda ili vazduhoplova.

Konzularne takse i naknade

Član 41

- (1) Konzulat može naplaćivati na teritoriji države prijema takse i naknade koje su za konzularne radnje predviđene zakonodavstvom države imenovanja.
- (2) Iznosi naplaćeni od taksa i naknada oslobođeni su svih poreza i taksa u državi prijema.

Zaštita konzularnog funkcionera

Član 42

Država prijema će postupati prema konzularnom funkcioneru države imenovanja sa dužnim poštovanjem i preduzeće odgovarajuće mjere da bi se spriječila svaka povreda njegove ličnosti, slobode i dostojanstva.

Nepovredivost ličnosti konzularnog funkcionera

Član 43

- (1) Konzularni funkcioner ne može biti zadržan, uhapšen ili podvrgnut drugim mjerama ograničenja slobode, osim u slučaju teškog krivičnog djela predviđenog zakonodavstvom države prijema, i to samo na osnovu odluke nadležnog suda, ili kada se radi o izvršenju pravnosnažne sudske odluke.
- (2) Ako sud ili drugi organ države prijema namjerava da odredi pritvor ili pokrene krivični postupak protiv konzularnog funkcionera, dužan je da o tome obavijesti šefa konzulata, a ako se ta mjera primjenjuje protiv njega diplomatsku misiju države imenovanja.
- (3) Obavještenje iz stava 2 ovog člana, daje se, ako je moguće, prije početka radnje, kako bi šef konzulata ili drugi konzularni funkcioner prisustvovao postupku, a ako šef konzulata ili drugi konzularni funkcioner nije bio prisutan, nadležni organ države prijema dužan je da da potpuno obavještenje o sprovedenom postupku.
- (4) Ako se pokrene krivični postupak protiv konzularnog funkcionera, on je dužan da se pojavi pred nadležnim organom, ali se postupak mora voditi sa dužnim poštovanjem prema konzularnom funkcioneru, uvažavajući njegov službeni položaj i, osim u slučaju predviđenom u stavu 1 ovog člana, na način kako bi se što je moguće manje ometalo obavljanje konzularnih funkcija.

Obaveštenje o gonjenju ili lišavanju slobode konzularnog službenika ili člana poslužnog osoblja konzulata

Član 44

U slučaju pokretanja krivičnog postupka protiv konzularnog službenika ili člana poslužnog osoblja konzulata, odnosno njihovog lišavanja slobode, nadležni organ države prijema dužan je da o tome, u najkraćem roku, obavijesti šefa konzulata.

Sudski imunitet

Član 45

(1) Konzularni funkcioner i konzularni službenik ne podliježu nadležnosti sudskih i upravnih organa države prijema za djela izvršena u obavljanju konzularnih funkcija.

(2) Odredbe stava 1 ovog člana ne primjenjuju se u slučaju tužbe u građanskom postupku:

1) podnijete u vezi sa ugovorom koji je konzularni funkcioner ili konzularni službenik zaključio, ali ne izričito ili prečutno, kao punomoćnik države imenovanja,

2) koju je podnijelo treće lice za štetu nastalu u nesreći koja je u državi prijema prouzrokovana vozilom, brodom ili vazduhoplovom.

Obaveza svjedočenja

Član 46

(1) Član konzulata može biti pozvan da svjedoči u sudskom ili upravnom postupku.

(2) Ako konzularni funkcioner odbije da svjedoči, protiv njega se ne može primijeniti nikakva prisilna mjera ili neka druga sankcija.

(3) Konzularni službenik, odnosno član poslužnog osoblja ne može odbiti da svjedoči, osim u slučajevima navedenim u stavu 5 ovog člana.

(4) Organ koji poziva na svjedočenje izbjegavaće ometanje konzularnog funkcionera u obavljanju njegove funkcije. Taj organ može primiti svjedočenje konzularnog funkcionera u konzulatu, njegovom stanu ili prihvatiti njegovu izjavu, kad god je to moguće. On isto tako ima pravo da odbije svjedočenje kao vještak o zakonodavstvu države imenovanja.

(5) Član konzulata nije dužan da svjedoči o činjenicama koje se odnose na obavljanje njegovih funkcija ni da pokazuje prepisku i službena dokumenta koja se na isto odnose.

Oslobađanje od ličnih davanja i obaveza

Član 47

Član konzulata i članovi njegove porodice oslobođeni su u državi prijema od svih ličnih davanja, svake javne službe ili obaveza za vojne svrhe kao što su rekvizicije, kontribucije i vojni smještaji.

Oslobađenje od obaveze prijavljivanja stranca i dozvola boravka

Član 48

Član konzulata i članovi njegove porodice koji žive u njegovom domaćinstvu oslobođeni su obaveze predviđene zakonodavstvom države prijema u pogledu prijavljivanja i regulisanja dozvole boravka stranca.

Fiskalno oslobođenje

Član 49

(1) Konzularne prostorije i rezidencija šefa konzulata čiji je vlasnik ili zakupac država imenovanja ili koje drugo lice koje nastupa u ime te države, oslobođeni su svih poreza i taksa bilo kakve vrste državnih, regionalnih ili opštinskih, ako se ne radi o taksama koje se naplaćuju kao nadoknada za učinjene usluge.

(2) Fiskalno oslobođenje predviđeno u stavu 1 ovog člana ne primjenjuje se na takve poreze i takse ako, prema zakonodavstvu države prijema, padaju na teret lica koje je saugovarač države imenovanja ili lica koje postupa u ime te države.

(3) Konzularni funkcijer i konzularni službenik, kao i članovi njihovih porodica oslobođeni su svih poreza i taksa, ličnih ili stvarnih, državnih, regionalnih i opštinskih, osim:

- 1) posrednih poreza koji su po svojoj prirodi obično sadržani u cijeni robe ili usluga;
- 2) poreza i taksa na privatnu nepokretnu imovinu koja se nalazi na teritoriji države prijema, uz rezervu odredaba stava 1 ovog člana;
- 3) nasledne i prenosne takse koje naplaćuje država prijema uz rezervu odredbi člana 52 tačka 2 ove konvencije;

4) poreza i taksa na privatne prihode, uključujući i prihode od kapitala, koji potiču iz države prijema i poreza na kapital uložen u preduzeća u državi prijema;

5) poreza i taksa koji se naplaćuju kao naknada za posebne usluge;

6) taksa za registraciju, sudskih ili notarskih taksa, taksa za hipoteku i taksa za ovjeru, pod rezervom odredaba stava 1 ovog člana.

(4) Član poslužnog osoblja oslobođen je poreza i taksa na zaradu koju prima za svoje usluge, pod uslovom da nije državljanin države prijema ili trajno nastanjen u državi prijema.

(5) Član konzulata koji zapošljava lice čija zarada nije oslobođena poreza na prihod u državi prijema, dužan je da poštuje obaveze kojima zakonodavstvo te države podvrgava poslodavca u pogledu plaćanja poreza na prihod.

Oslobođenje od carine i carinskog pregleda

Član 50

(1) Država prijema će u skladu sa svojim zakonima i propisima dopustiti unošenje i izuzeti od svih carina, taksa i drugih sličnih dažbina, osim troškova usklađenja, prevoza i troškova za slične usluge za:

1) predmete namijenjene za službene potrebe konzulata;

2) predmete namijenjene za ličnu upotrebu konzularnog funkcionera i članova njegove porodice koji žive u njegovom domaćinstvu, uključujući i predmete namijenjene za njegov smeštaj. Potrošni predmeti ne smiju da prelaze količinu potrebnu za njihovu neposrednu upotrebu od strane tih lica.

(2) Konzularni službenik uživa privilegije i oslobođenja predviđena stavom 1 ovog člana u pogledu predmeta uvezenih prilikom njegovog prvog smeštaja.

(3) Lični prtljag konzularnog funkcionera i članova njegove porodice koji žive u njegovom domaćinstvu izuzet je od carinskog pregleda. On može biti pregledan samo u slučaju da postoji osnovana sumnja da taj prtljag sadrži predmete koji nijesu navedeni u tački (2) stava 1 ovog člana ili predmete čiji je izvoz ili uvoz zabranjen zakonima i propisima države prijema ili podliježe zakonima i propisima o karantinu. U takvom slučaju pregled prtljaga se može obaviti samo u prisustvu konzularnog funkcionera ili člana njegove porodice.

Privilegije i imuniteti drugih lica

Član 51

(1) Konzularni službenik i član poslužnog osoblja državljanin države imenovanja stalno nastanjen u državi prijema ili državljanin države prijema, ne uživa druge privilegije i imunitete osim onih koje su predviđene u stavu 5 člana 46 ove konvencije.

(2) Član porodice člana konzulata koristi privilegije i imunitete koje su priznate članu konzulata čiji je on član porodice, ako nije državljanin države prijema ili nema prebivalište u toj državi

Nasljeđivanje člana konzulata ili člana njegove porodice

Član 52

U slučaju smrti člana konzulata ili člana njegove porodice država prijema je dužna:

- 1) da dozvoli iznošenje pokretne imovine preminulog, izuzev one koja je stečena u državi prijema čiji je izvoz zabranjen u momentu smrti;
- 2) da ne naplaćuje državne, regionalne ili opštinske nasledne i prenosne takse na pokretnu imovinu koja se nalazi u državi prijema samo zato što se preminuli nalazio u toj državi kao član konzulata ili član porodice nekog člana konzulata.

Početak i kraj konzularnih imuniteta i privilegija

Član 53

(1) Svaki član konzulata ima pravo na privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom čim stupa na teritoriju države prijema radi preuzimanja dužnosti ili, ako se već nalazi na teritoriji te države, čim preuzme dužnost u konzulatu.

(2) Članovi porodice člana konzulata koji žive u njegovom domaćinstvu, kao i članovi njegove privatne posluge, uživaju privilegije i imunitete predviđene ovom konvencijom počevši od jednog od sledećih datuma: dana od kada taj član konzulata uživa privilegije i imunitete u smislu stava 1 ovog člana, dana njegovog ulaska na teritoriju države prijema, ili dana kada su postali članovi te porodice ili privatne posluge.

(3) Kada funkcije člana konzulata prestanu, prestaju i njegove privilegije i imuniteti, kao i privilegije i imuniteti članova njegove porodice ili članova njegove privatne posluge i to po pravilu od jednog od sledećih datuma: trenutka kada to lice napusti teritoriju države prijema, ili po isteku razumnog roka koji je u tu svrhu odobren. Do tog trenutka privilegije i imuniteti važe čak i u slučaju oružanog sukoba. Privilegije i imuniteti lica navedenih u stavu 2 ovog člana prestaju u trenutku kada oni prestanu da budu članovi zajedničkog domaćinstva nekog člana konzulata, ili kada prestane njihova služba kod nekog člana konzulata. Međutim, ako takva lica nameravaju da napuste državu prijema u razumnom roku, njihove privilegije i imuniteti važe do trenutka njihovog odlaska.

(4) Međutim, sudske imunitete važi i dalje, bez vremenskog ograničenja u pogledu djela koja je neki konzularni funkcijonер ili konzularni službenik učinio u obavljanju svojih funkcija.

(5) U slučaju smrti člana konzulata, članovi porodice koji žive u njegovom domaćinstvu i dalje uživaju privilegije i imunitete koje im pripadaju do dana kada napuste teritoriju države prijema ili po isteku razumnog roka koji im je u tu svrhu odobren.

Odricanje od privilegija i imuniteta

Član 54

(1) Država imenovanja se u pogledu nekog člana konzulata može odreći privilegija i imuniteta predviđenih u čl. 45 i 46 ove konvencije.

(2) Odricanje mora uvijek biti izričito i treba da bude pismeno saopšteno državi prijema.

(3) Ako konzularni funkcijonер ili konzularni službenik pokrene postupak u stvarima u kojima bi on uživao sudske imunitete na osnovu člana 45 ove konvencije, više se ne može pozivati na imunitet u pogledu ma kog protivzahjteva neposredno vezanog za glavni zahtjev.

(4) Odricanje od imuniteta u pogledu građanske tužbe ili zahtjeva u upravnem postupku ne znači i odricanje od imuniteta u pogledu mjera izvršenja presude za šta je potrebno posebno odricanje.

Osiguranje od štete nanijete trećem licu

Član 55

Prevozna sredstva kojima se služi konzulat, kao i prevozna sredstva koja pripadaju članu konzulata i članovima njegove porodice podliježu obavezi osiguranja protiv štete počinjene trećim licima, ako je to predviđeno zakonodavstvom države prijema.

Poštovanje zakona i propisa države prijema

Član 56

- (1) Ne dirajući u njihove privilegije i imunitete, sva lica koja uživaju te privilegije i imunitete dužna su da poštuju zakone i propise države prijema. Ona su takođe dužna da se ne miješaju u unutrašnje stvari države prijema.
- (2) Konzularne prostorije se ne smiju koristiti za svrhe nespojive sa obavljanjem konzularnih funkcija.

GLAVA V

ZAVRŠNE ODREDBE

Stupanje na snagu

Član 57

- (1) Ova konvencija stupa na snagu danom prijema druge od dvije note kojom se strane ugovornice međusobno obaveštavaju da su u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom sprovele postupak koji je neophodan za stupanje na snagu konvencije.
- (2) Ova konvencija zaključuje se na neodređeno vrijeme i ostaje na snazi do isteka šest mjeseci od dana kada jedna od strana ugovornica pismeno, diplomatskim putem, obavijesti drugu stranu ugovornicu o svojoj namjeri da otkaže konvenciju.

Sačinjeno u ....., dana....., u dva originalna primjerka, svaki na crnogorskom i srpskom jeziku, pri čemu oba teksta imaju podjednaku važnost.

Za Crnu Goru

Za Republiku Srbiju